

S-au vizualizat elemente geografice vechi din Teba, Corint (oare canalul datează din epoca antică?), împrejurimile Atenei, grupuri statuare și basoreliefuri înfățișând personaje ale tragediei, citate în limba franceză, desene abstracte.

Desigur, traducerea în limba română a libretului pe alte două ecrane laterale a servit înțelegerii depline a mesajului enescian.

Numerosul public a avut o accentuată participare afectivă, validată prin succesul grandios, prin aplauzele și ovațiile de la final.

Bagheta lui Vladimir Jurowsky, energică și detailistă, spectaculoasă și rafinată, scormonitoare a sensurilor scriiturii, a condus o orchestră de elevată calitate, cu pachete de instrumente omogen articulate, cu „lemne” de aleasă ținută sonoră și alămuri ce frizează perfecțiunea... familia celebrelor alămuri ale marilor ansambluri londoneze. Misterul și forța au fost prezente încă de la primele acorduri, sunetele elegiace au subliniat atmosfera iar culminațiile au avut grandoare și dramatism. Corurile au cântat admirabil, dezvoltând efluvii sonore copleșitoare, dar și catifea, moliciuni și sfere serene în actul final.

Ecrasantul rol titular a găsit în baritonul Paul Gay un interpret care a adâncit citirea texturii enesciene, ca un

întreținerea drumurilor (a doua din actul secund), cântată subtil, cu umor fin, a urmat cea a „anchetei” din actul al treilea, în care glasul a sunat pătrunzător, zguduitor chiar, expresie a spaimei față de ceea ce urma să dezvăluie.

Cu evoluție de la duios (primul act) la tensiune dramatică (actul al III-lea), mezzosoprana Ruxandra Donose a fost vocea cu culoare de violă a Iocastei. Pentru rolul Meropa, un lux, mezzosoprana Felicity Palmer, în timp ce personajul Antigona a revenit sopranei Gabriela Iștoc, cu glas strălucitor.

Distribuția i-a mai cuprins pe basul (cu glas baritonal) Mischa Schelomianski (Marele Preot), basul In Sung Sim (foarte bun vocal și interpretativ ca Phorbos), baritonii Christopher Purves (Creon) și Boris Pinkhasovich (Tezeu), precum și pe tenorul Marius Vlad Budoiu (Laios). Străjerul propus de basul Maxim Mikhailov a cântat destul de reținut măsurile - importante pentru atmosfera din jurul sălaşului Sfinxului - ce-i revin în actul secund.

Un concert memorabil, care s-a repetat la Royal Festival Hall din Londra, în aceeași formulă, pe 23 septembrie, cu ecouri remarcabile de presă. Cred că va servi, o dată în plus, unei noi receptări a operei „Oedipe”, un alt mare pas spre relansarea ei la nivel internațional, demers absolut necesar.

Costin POPA

Așteptându-l pe Oedipe

Singurele montări cu **Oedipe** de Enescu pe care le-am văzut, de la cea a inaugurării primei ediții a Festivalului, au fost accesibile publicului bucureștean după 1958. Este firesc deci să ne gândim, după mai mult de patru decenii, fără enumerări sau comparații, ce ne oferă **Oedipe**, în prima seară din septembrie 2017. Am trăit mulți ambianța premierei românești, eveniment tulburător care stăruie în memorie noastră sub bagheta lui Constantin Silvestri, în viziunea regizorului Jean Rânzescu, protagonist fiind mărețul David Ohanesian. Într-un fel, impresiile de atunci rămân

statornice pentru spectatorul românesc de azi, dincolo de alte experiențe teatrale și regizorale, altele decât cu decenii în urmă. Reținem poate dimensiunile inspirației celor care își încercaseră, mai de aproape, spiritul și semnificația contemporanilor noștri de atunci (regizorii Cătălina Buzoianu, Anda Tăbăcaru, Andrei Șerban, Petrică Ionescu), adăugându-se senzația că decupajul de bază împărțea lumea teatrului în secțiuni diferite. Recursul la memorie se impune și de-a lungul spectacolelor ce vor veni, compensând, amplificând sau reducând primele impresii. Privind în trecutul evocat, acest moment inaugural din 2017 întrecește lupta lui Mihai Brediceanu, directorul din timpul premierei, pentru a impune la scară internațională capodopera enesciană, o pildă singulară de devotament pentru muzica românească, ca ideal major al destinului spiritual național. Gongul inaugural al deschiderii Festivalului Internațional „George Enescu”, ediția 2017, a răspândit generos ecoul personalității lui Vladimir Jurowski, la pupitrul renumitei „London Philharmonic Orchestra”, Maestru dirijor ce și-a asumat și misiunea de director al evenimentului festivalier. În cuprinsul arhiplinei Săli a Palatului, în deschiderea

gânditor reflexiv și profund (scena din Corint), dar care își anunța anvergura de glas. Monologul „Où suis-je?” a exprimat întreaga frământare existențială a eroului, prin rostire moale, în mezzavoce către zona superioară a registrului. Stăpân pe declamațiile care abundă în actul al III-lea, a depășit cu știință cele două solicitante exclamații „Ouvrez les portes!” (îndeosebi prima) și a dăruit tente transcendente expunerilor finale. Fără să vreau, gândul mi-a zburat către David Ohanesian, interpretul reper al personajului. Greu de reprodus o performanță care vine direct din tragismul existent intrinsec în timbralitatea nativă a baritonului român! Iată cheia.

Primele sunete ale intervenției Sfinxului (Ildikó Komlósi), „Je t’attendais” am crezut că vin din neant, din infinit. Învăluitoare, vocea distinsei mezzosoprane a creat un halou captivant, un abur suav, mistic în discursul cu care i-a adresat întrebarea lui Oedipe, iar moartea Ekhidnei a unduit dureros. O mare creație.

Cu glas profund, într-adevăr cu sonorități profetice, impunătoare, basul Willard White a fost Tiresias. Inteligent și variat construit ca personaj mi s-a părut Păstorul propus de excelentul tenor de caracter Graham Clark. După scena de la

Festivalului, capodopera muzicală s-a desfășurat convingându-ne de autenticitatea trăirii asumate de umanitate în confruntarea cu Destinul. Remarcabil respectul față de textul libretistului Edmond Flegg și a sa versiune în limba franceză. O nouă modalitate de interpretare a spectacolului de operă a aparținut regizorului român Carmen Lidia Vidu, căreia Vladimir Jurowski i-a pus formula de „Proiecții Multimedia Live”, imagini explicative, posibil pleonastice, plasate în derulare filmică de lungmetraj, ce au putut fi urmărite cu reacții diferite de către public. Vorbind despre secțiunile care împart lumea teatrului muzical, am urmărit o viziune combinatorie a teatralului și o asumare a muzicalului. Convingătoare este semnătura experimentului interpretativ Vladimir Jurowski – autenticitatea enesciană a tempourilor, orchestrației, dominantei dramaturgiei muzicale, amploarea scenică „non statică” a muzicalității. Dirijorul a rețrăit partitura, supunând gestului și concepției sale superba execuție a compartimentelor orchestrei londoneze, a Corului Filarmonicii bucureștene (Ion Iosif Prunner), a Corului de Copii Radio (Voicu Popescu). Pentru distribuția acestui concert-spectacol au fost selectate mai multe personalități; primordial, s-a impus în rolul titular, bas-baritonul Paul Gay, urmat în apropiere de personajul Tiresias - bas-baritonul Sir Willard White, violent ca marcă teatrală, și baritonul Cr. Purves (Creon); egală coloristic și simbolic, mezzo-soprana ungară Ildiko Kolmosi – Sfinxul, impresionează în acest context. În colaborare, interpreții români au avut utilitate expresivă și decorativă, precum excelenta realizare a Ruxandrei Donose în Iocasta, urmată de personaje episodice, Păstorul, Marele Preot, Străjerul, Laios, Antigona,

actuala versiune de concert de către Orchestra Filarmonică Londoneză, L.P.O., sub bagheta actualului director artistic al Festivalului, dirijorul Vladimir Jurowsky. Aplecarea spre relevarea aspectului simfonic al partiturii a fost, pe bună dreptate, pusă în valoare.

Momentul se constituie într-un eveniment de specială importanță dat fiind faptul că în spațiul public a apărut o nouă generație de artiști în frunte cu bas-baritonul francez Paul Gay; a construit un personaj titular în egală măsură magnific și uman, energic și înțelept, hotărât și perseverent până la abnegație; de asemenea a etalat disponibilități vocale extinse, ferm stăpânite! Mă refer la registrul grav al vocii, un

registru expresiv exploatat; nu doar sugerat. Căci, e bine de reamintit, partitura rolului titular se adresează unei voci speciale; anume voci de bariton care dispune de un registru grav important, sau unei voci de bas care dispune de un registru mai înalt generos, de subtile orientări către un Sprechgesang, modalitate pe care Enescu nu a folosit-o niciodată de o manieră manifestă.

Este de menționat, în data de 23 septembrie, cu o zi înaintea închiderii oficiale a Festivalului, întreaga echipă a realizatorilor, soliști, colectivul orchestral L.P.O., corurile (cel Academic al Filarmonicii bucureștene, Corul de Copii Radio), aflați sub conducerea aceluiași Vladimir Jurowsky, au prezentat capodopera enesciană pe scena londoneză de la Royal Festival Hall.

Dumitru AVAKIAN

Oedipe la Londra. Cum muzica lui Enescu a învins destinul

ICR Londra a găzduit pe 21 septembrie. la impunătorul sediu din 1 Belgrave Square, o seară excepțională de muzică și dialog, avându-l ca protagonist pe Vladimir Jurowski, directorul artistic al Festivalului „George Enescu”, alături de tânăra soprană Gabriela Iștoc, titulara rolului Antigona în producția de la Royal Festival Hall. La ICR Londra - probabil cel mai „muzical” institut străin din capitala britanică - capodoperele enesciene sunt prezentate neîntrerupt din anul 2007, cu o frecvență aproape lunară, într-o serie de concerte și recitaluri – Seria „Concertelor Enescu” – avându-i ca protagoniști pe Remus Azoitei, Alexandru Tomescu, Alexandra Dariescu, Schubert Ensemble – unii dintre cei mai apreciați muzicieni și

Meropa, care au întregit figurația narațiunii. Ca urmașii ai lui George Enescu, cei care am vizionat acest concert - spectacol recunoaștem continuitatea vieții capodoperei **Oedipe**, în favoarea perenității genului enescian.

Grigore CONSTANTINESCU

Oedipe-ul enescian actual...

...este o producție realizată în versiune de concert, în deschiderea recente ediții a Festivalului enescian

...este o realizare a unei noi generații de muzicieni. S-a vorbit, s-a scris mult despre **Oedipe**-ul enescian realizat în